

olvasópéldány © Pozsonyi Pagony





KISS JUDIT ÁGNES

BABARÓKA ESTI MESÉI



EGRI MÓNICA RAJZAIVAL



© Pozsonyi Pagony

A GYÓGYGOMBA UTAZÁSA



Babaróka amennyire nem szeretett aludni, annyira odavolt az esti mesékért. Meg a délutáni szieszta előttiékért. Bármilyen álmos is volt, addig nem aludt el, amíg végig nem hallgatta a mesét, és amikor Mamaróka kötötte az ebet a karóhoz, hogy nem hajlandó egynél többet olvasni neki, akkor csak azt kérte, hogy az az egy mese jó hosszú legyen. Aztán azt, hogy Mamaróka ne is könyvből olvassa, hanem fejből mesélje. Végül már azt is ő szeretete megmondani, mi legyen a mesében.

– Anya, mesélj! – kérte este.

– Miről meséljek? – kérdezte Mamaróka.

– Mesélj a gombákról!

– A gombákról? – csodálkozott Mamaróka. Babaróka nagyon szerette a gombákat. Nézegetni az erdőn-mezőn, vagy akár a kertben, ha kinőtt egy-egy, leszedni, amire Mamaróka és Apa azt mondta, hogy nem mérges, és nagyon szerette a gombát a tojásrántottájában is.

– Igen, a gombákról – erősítette meg Babaróka.

– És milyen gombáról meséljek? – kérdezte Mamaróka.

ISBN 978-963-410-506-0

Megjelent a Pagony Kiadó gondozásában 2020-ban.
www.pagony.hu

Szöveg © Kiss Judit Ágnes, 2020
Illusztráció © Egrí Mónika, 2020
Kiadás © Pozsonyi Pagony Kft., 2020

Felelős kiadó: Banyó Péter
Felelős szerkesztő: Kovács Eszter
Szerkesztette: Győri Hanna
Műszaki vezető: Pais Andrea

Produkción munkák: Wunderlich Production Kft.
Produkción vezető: Mészáros Gabriella
Nyomás, kötés: Gyomai Kner Nyomda Zrt.
Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató
www.gyomaikner.hu



- Hát egy olyan gombáról, aki egyáltalán nem volt mérges.
- Hát jó... – Mamaróka kicsit törte a fejét, aztán belekezdett:

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy mélységes mély erdő. A mélységes mély erdő alján mérges gombák éltek. Nagyon büszkék voltak a mérgükre, és örültek, ha egy-egy állat tévedésből lakmározott belőlük, és megbetegedett vagy elpusztult tőle.

Egyszer azonban, hogy, hogy nem, világra jött köztük egy különös kis gomba, aki egyáltalán nem élvezte a megbetegítést és halálra mérgezést. Ha a többiek azzal dicsekedtek, milyen csodálatos pusztítást vittek véghez, ő csak hallgatott, és reménykedett, hogy belőle nem eszik soha senki, és miatta nem esik baja senkinek.

Egy nap egy tearózsa jött a mélységes mély erdőbe. Az arca szomorú, sápadt és elgyötört volt. Egyenesen a gombákhoz ment, lehajolt hozzájuk, és így szólt:

– Olyan beteg vagyok, hogy már azt sem bánom, ha nem élek tovább. Majd a mérgetek segít rajtam.

A gombák feszengtek. Sokkal jobban szerettek gyanútlan áldozatokat megmérgezni. A tearózsa letört egy darabot a különös gombából, gondosan elcsomagolta,

megfordult, és elment. A kis gomba elkeseredettségében kis híján sírva fakadt. Jól a szemébe húzta a kalapját, hogy a többiek ne lássák a könnyeit, mert kigúnyolták volna.

Csodák csodájára azonban a tearózsa másnap újra megjelent a mélységes mély erdőben. Az arca nem volt se sápadt, se elgyötört, szomorú pedig végképp nem. Egyenesen a kis gombához lépett, lehajolt hozzá, és ezt suttogetta:

– Köszönöm, hogy meggyógyítottál! Már semmim nem fáj, és újra élni akarok! – Azzal könnyedén megfordult, és imbolyogva elsétált hosszú, vékony szárán.

A gombák közt óriási felzúdulás támadt. Azonnal kérdőre vonták a társukat.

– Miért nem mérgezted meg? Miért gyógyítottad meg? Mit képzelsz magadról, ki vagy te?

– Én gyógygomba vagyok! – mentegetőzött a különös kis gomba. – Én gyógyítani születtem!

– Igazán? – háborogtak a többiek. – Márpedig mi mérges gombák vagyunk, és ha velünk akarsz maradni, kezdj el te is mérgezni, de nagyon gyorsan!

– Nem tudok – felelte a gyógygomba –, és nem is akarok.



– Márpedig akkor fel is út, le is út, köztünk nincs többé helyed! – ripakodtak rá a társai mérgesen. – Keresd meg a hozzád hasonlókat, itt ne rontsd tovább a levegőt!

Szegény gyógygomba, mi mást tehetett volna? Fölke-rekedett, elindul a mélységes erdő sűrűjében, hogy megtalálja a hozzá illő társakat. Ahogy vándorolt, kövér, barna kalapos gombákat pillantott meg egy fa alatt.

– Ti kik vagytok? – kérdezte.

– Ízletes vargányák! – húzták ki magukat amazok büszkén.



– Én gyógygombákat keresek. Olyanokat, mint én magam – magyarázta a kis gomba. – Ti nem tudtok gyógyítani?

– Sajnos nem. Legfeljebb az éhséget – csóválták a fejüket a vargányák.

– Akkor tovább kell keresnem – sóhajtott a gyógygomba szomorúan, és tovább ballagott.

Már hosszú ideje barangolt a sűrűben, mikor valaki rákiáltott:

– Hová, hová, barátocskám? – Egy mosolygós gomba integetett neki fehér pöttyös, piros kalapjával.

– Az igazi társaimat keresem. A gyógygombákat. Te nem tartozol véletlenül közéjük?

– Nem bizony! – nevetett a piros kalapos.

– Te is mérges vagy? – kérdezte csalódottan a gyógygomba.

– Én bolondgomba vagyok! – húzta ki magát a másik.

– Az mit jelent?

– Aki belőlem eszik, azzal bolondos, furcsa dolgok történnek – suttogta titokzatosan a bolondgomba.

– Gyógyítani nem tudsz?

– Azt éppen nem, de segíteni tudok. Messze-messze, a nagy vízen túl, ahol az én barátaim, a varázsgombák élnek, laknak gyógygombák, már hallottam róluk. Őket kell megkeresned.

– Igazán léteznek? – vidult fel a kis gomba. – Akkor már megyek is tovább. Meg kell találnom őket!

– Jó utat! – lengette utána barátságosan a pöttyös kalapját a bolondgomba.

– Neked pedig jó bolondozást! – kiabált vissza a kis gomba, és futásnak eredt, szaladt, ahogy a tönkje bírta.

Sokáig futott, mire végre kiért az erdőből. És valóban ott volt előtte a nagy víz. Sokkal nagyobb, mint amekkorát el tudott volna képzelni. Valahol a túlsó partján pedig ott élnek a társai. A többi gyógygomba. De hogyan jut át a vízen? Még ha lebeg is rajta egy darabig, egy idő után átáznak a lemezei, elsüllyed, és sosem találja meg az igazi családját! Elszomorodott.

Amint ott ácsorgott csüggedten a parton, bugyborékoló hang ütötte meg a fülét:

– Mit búslakodsz, gombácska? – Egy hal meredt rá a sekély vízből a farokúszójával csapkodva.

– Szeretnék átkelni a nagy vízen – sóhajtott a gomba. – Azt mondták, ott élnek a gyógygombák, akikhez tartozom. De esélyem sincs átjutni, hiszen nem tudok a víz alatt élni, nem tudok úszni sem!

– Igen, jól mondták, valóban van egy sziget a nagy vízen túl – bólogatott a hal –, ahol élnek gyógygombák. El is vinnélek, de nem merek arrafelé járni. Az ott élők nagyon szeretik a halakat nyersen is, sütve-főzve is, nem



akarom, hogy kifogjanak! Hanem ha elindulsz napkelet felé, találsz egy kikötőt, ott áll egy hatalmas, emeletes teherszállító hajó. Arra mássz fel, mert az holnap útnak indul a távoli sziget felé.

– Köszönöm! – kiáltott boldogan a gyógygomba, és szaladni kezdett kelet felé.

– Kellemes utazást! – integetett utána a hal a farokúszójával.

A kikötőhöz hamarabb eljutott, mint gondolta. Egyetlenegy hajó horgonyozott benn, hatalmas, kétemeletes, pontosan úgy, ahogy a hal mondta. A kis gomba felmászott a fedélzetre, és várt, hogy a hajó felszedje a horgonyt, és útnak induljon a távoli sziget felé.

Másnap a hajó csakugyan útnak indult. Szelte a habokat fedélzetén a rejtőzködő gyógygombával, aki igyekezett árnyékban maradni. Nemcsak azért, hogy fel ne fedezék, hanem azért is, mert a tűző nap könnyen kiszáritotta volna a bőrét. Élvezte a sós levegőt, a szelet, bár a hánykódástól kissé émelygett és szédült. De bármit elviselt volna, csakhogy találkozzon sosem látott rokonaival.

Végre, napok múlva föld jelent meg a láthatáron. A kis gomba türelmetlenül várta, hogy partot érjenek. Alighogy

ledobták a tengerészek a vasmacskát, és nekiláttak lepakolni a rakományt, leugrott a hajóról, és ismét futásnak eredt.

Addig szaladt, amíg ki nem fáradt. Akkor már csak séált. Aztán csak vánszorgott. Mikor már azt hitte, menten összeroskad, beért az első erdőbe. Vonszolta magát a sűrű aljnövényzetben, amikor váratlanul valaki megszólította.





A LÁZAS GOMBA

Babaróka beteg volt. Bágyadtan, lehunyt szemmel feküdt az ágyában, játszani sem volt kedve. Mamaróka aggodalmas arccal ült mellette, és a fejét simogatta. Ijesztő volt rohangászós, élénk kistrókáját így látni.

Babaróka egyszer csak felnézett.

– Mondjál mesét! – kérte. – Fejből.

– Miről? – kérdezte Mamaróka készségesen.

– Egy gombáról – válaszolta Babaróka, aztán még hozzátette: – Egy gombáról, aki belázasodott.

Mamaróka összeráncolt szemöldökkel töprengett kicsit, aztán mesélni kezdett:

Asűrű erdő mélyén, ahol egymást váltják a bükkfák és az erdei fenyők, éldegélt egy szürke selyemgombacsalád.



– Isten hozott, fáradt vándor! Mi járatban vagy?

A kis gomba felnézett. Az egyik fán gombák csücsültek. Egészen olyanok, mint odahaza a tapló, de az sosem köszönt volna rá. Márpedig ezek közül szólította meg az egyik. Akkor mégsem lehet tapló.

– A gyógygombákat keresem – mondta.

– Aztán miért keresed őket? – kérdezte egy másik.

– Hogy megtudjam, kik ők. Meg hogy én ki vagyok. Mert azt sem tudom. Mérgező gombák között nőttem fel – kezdte mesélni a jövevény. – Amikor kiderült, hogy magam is gyógygomba vagyok, elzavartak otthonról. De ha nem zavartak volna el, akkor is eljöttem volna, hogy megkeressem a magam fajtáját.

– Nahát akkor a legjobb helyen jársz. Mi vagyunk az illatos fagombák.

– És tudtok gyógyítani? – hitetlenkedett a kis gomba.

– Igyekszünk – mosolygott szerényen az egyik.

– És ha tényleg gyógygombák vagytok – kérdezte bizonytalanul a kis gomba –, akkor veletek maradhatok?

– Hiszen közénk tartozol – ölelték át válaszul az illatos fagombák. – Mindig is közénk tartoztál.

Elegánsak voltak, halk szavúak és udvariasak. Sose kiabáltak, sose veszekedtek. Mindig tudták, hogyan kell viselkedni. Csak a legkisebb gyerekekkel akadtak gondok. Fékezhetetlen volt. Hangosan kiabált, és gombához méltatlanul rohanguált összevissza. Képes volt kimenni a napra, ahol percek alatt kiszáradhatott volna! Szegény törékeny édesanyja még jobban megszürkült az aggodalomtól, amikor látta, hogyan vadul, rohanguászik és ordibál a gyermeke. Hasztalan kérlelte azonban, a kis gombát nem lehetett megzabolázni.



– Nem illik így viselkedni! – intette naponta több százszor is. De a kis szürke selyemgombát egyáltalán nem érdekelte, hogyan illik viselkedni.

Egy nap fogta magát, levette a kalapját, és kilépett a bocskorából. A mamája hiába próbálta felöltöztetni, újra meg újra lekapta és a földhöz csapta a kalapját, kilépett a bocskorából, és mezítláb, illetve a pucér tönkjén szaladgászott. Akkor már az apukája is rászólt:

– Vedd csak vissza a kalapodat szépen! Hiszen megszúr a nap, kiszáradsz! Húzd csak fel a bocskorodat, nem biztonságos az aljnövényzet közt csupas� tönkön szaladgálni!

A kis gomba engedelmeskedett. De csak látszólag. Amint a szülei nem néztek oda, megint lekapta a kalapját, eldobta a bocskorát, és rohanguászott. Nagyon élvezte, ahogy a szél simogatja a fejét, a fűszálak pedig a talpát csiklandozzák. A fejébe vette, hogyha senki nem veszi észre, megint elhagyja a hűvös, sötét erdőt, és kimegy a tisztásra, ahol süt a nap.

Már épp elindult volna az erdő széle felé a legrövidebb úton, amit ismert, amikor valami sokkal kalandosabb ötlete támadt.

„Elindulok az ellenkező irányba. Végül is mindenfelé van széle az erdőnek. Biztosan kijutok egy rétre vagy egy tisztásra akkor is, ha a másik irányba megyek.”

Egy jó darabig az erdőben sétált, mire a fák egyre ritkábban kezdtek nőni, megjelent egy-egy alacsonyabb cserje is. Most már biztos volt benne, hogy jó helyen jár, és nemsokára kijut a mezőre. Szinte látta is az erdő szélét, amikor váratlanul egy patak állta útját.

„Sebaj” – gondolta a kis szürke selyemgomba –, „átjutok én ezen is!” Keresett egy lehullott fenyőkéregdarabot, a vízre eresztette, és ráugrott. A patak azonnal sodorni kezdte. A kis szürke selyemgomba csak evezett, evezett, hogy átjusson a túlsó partra, a sodrás azonban erősebb volt. A fenyőkéregtutaj hirtelen fennakadt egy kövön, megingott, a kis gomba pedig a vízbe pottyant.

Minden erejét összeszedve kepezett, hogy partot érjen. A víz jó messzire elvitte, mire egy kis hal észrevette a vergődését. Meg-



sajnálta, és szépen kiterelte a partra. Ugyanarra a partra, ahonnét elindult. Akkor már esze ágában sem volt a tisztásra menni! Egészen átfagyott és átnedvesedett. Egyetlen vágya volt, hogy épségben hazaérjen az anyukájához. Szerencsétlenségére ahogy visszafelé baktatott a meztelen tönkjén, még az eső is eleredt. A kis gomba szaladni kezdett. Annyira futott, hogy az eső ellenére kimelegedett, és alig kapott levegőt a nagy rohanástól. Kalap nélkül lévén viszont az eső hazáig a nyakába csorgott, a tönkje pedig hol sárban cuppogott, hol szúrós túleveleken taposott.

Mire hazaért, egyszerre volt melege és fázott. Fájt a csupasz tönkje, amit összeszurkált a sok fenyőtű. Reszketett, rázta a hideg. Fájt a feje, bedugult az orra. A teste gombától szokatlan módon forró volt.

– Hiszen te lázas vagy! – rémült meg a mamája, aki már megint egészen sötétszürke volt az aggodalomtól, hogy mi lehet a gyerekével. Forró teát főzött neki fenyőmézzel, puha levelekből sálat kötött a nyakára, lefektette a mohapárnájára, de a kis gomba nem lett jobban. Köhögött, tüszögött, folyt az orra, kapart a toroka, hol a hideg rázta, hol lángolt a láztól. Ráadásul a talpa is kisebesedett, fenyőgyantával kellett bekenni, hogy ne sajogjon.

Még az apukája se szidta le, hogy kalap és bocskor, de főleg engedély nélkül ilyen messzire elkódorgott, annyira szánni való állapotban volt szegény.

Másnap elhívták hozzá a Nagy Bocskorosgombát, a doktort, aki alaposan megvizsgálta. Hátrtolta a kalapját, a fejét vakarta, aztán nagyot sóhajtott.

– Igen csúnya meghűlés ez. Mi, gombák, ritkán fázunk meg ennyire. De ha igen, akkor elhúzódó, csúnya betegség lehet belőle. Ha estére sem lesz jobban, el kell hívunk a penicillingombát.

A kis szürke selyemgomba láza csak nem akart lemenni. A Nagy Bocskorosgomba másnap reggel megint eljött, hátrtolta a kalapját, vakarta a fejét, cöccögött, egyáltalán nem tetszett neki a kis szürke selyemgomba láza. Végül még nagyobb sóhajtott, aztán annyit mondott:

– Jöjjön a penicillingomba!

A penicillingomba jött is, a kis szürke selyemgombának pedig be kellett szednie belőle reggel és este egy kis darabkát egy kis vízzel. Nem volt jó íze. De hatott. Lassan csillapodott a láza, alábbhagyott a köhögése, kevésbé folyt az orra. Öt napig szedte reggel-este a penicillingombát, mire egészen meggyógyult. Onnantól kezdve sosem lépett



ki a bocskorából, sosem vette le a kalapját, nem akart még egyszer ilyen beteg lenni. Rájött, hogy nem véletlenül hordanak a kalaposgombák kalapot, a bocskorosgombák bocskort. Sőt, néha már hallgatott a szüleire. Azt is megfogadta, hogy nem megy többet ki az erdőből. Főleg nem próbál átkelni a patakon.

Azért továbbra is nagyon szeretett engedély nélkül elködörögni. De legalább bocskorban és kalapban.

– Én biztos megpróbáltam volna még egyszer átkelni a patakon – jegyezte meg Babaróka a mese végén. – Akár mezítláb is!

– Hát ebben biztos voltam – válaszolt szigorú hangon Mamaróka. De a szemén látszott, hogy egyáltalán nem haragszik.



A KÍGYÓTOJÁSGOMBA



– Anya, melyik a legnagyobb gomba? – kérdezte Babaróka félálomban.

– Azt hiszem, az óriáspöfeteg – felelte Mamaróka bizonytalanul.

– Óriáspöfeteg? – élénkült fel Babaróka. – Akkor ma arról mondd a mesét, jó?

– Hát, megpróbálom – egyezett bele Mamaróka.

A mélyeséges mély, sűrű erdő szélén, az alacsony cserjék között, a magas fűben, egy körbekerített területen lovak legelésztek. Ott voltak éjjel-nappal. Néha aludtak, néha szaladgáltak és játszadoztak, de főleg legelésztek. És ha már ott legelésztek, bizony oda is trágyáztak. A trágyahalmok között pedig kinőtt egy gomba. Nem látszott, van-e kalapja, lesz-e bocskora, sőt az sem látszott rajta, hogy gomba-e egyáltalán. Fehér volt, és tojás alakú. A lovakat nem érdekelte. Ők a fűvet tépkedték, amíg le nem tarolták az erdőszéli legelőt. Más pedig nem járt arra.

Amikor már semmi ehető nem maradt a lovaknak, ar-
rébb terelték őket. Ott maradtak a száraz trágyahalmok.
És köztük a fehér, tojás alakú gomba. Aki egyáltalán nem
is hasonlított gombára.

A kirándulók, akik időnként arra jártak és észrevették,
nem akarták leszedni. Volt, aki fel sem ismerte, hogy
gombával áll szemben.

– Kígyótojás – mondták egymásnak. – Ne menj a kö-
zelébe, biztos ott lapul valahol a kígyó, ami lerakta, és
megmar!

„Nem vagyok tojás” – gondolta sértődötten a gomba. –
„Főleg nem kígyóé. Gomba vagyok. Attól még, hogy nem
vagyok olyan, mint a többiek, akiket ismertek, igenis
gomba vagyok.”

Voltak, akik felismerték ugyan, de hangosan nevettek
rajta.

– Nahát! – kiáltozták. – Nézzétek csak, gomba nőtt
a lócitromból. Lócitromgomba! Lócitromgomba! – lök-
dösték egymást, és hahotáztak.

„Nem vagyok lócitromgomba!” – dühöngött magában
a gomba. De nem szólt egy szót sem. Egyrészt valójá-
ban maga sem tudta, kicsoda, mi a neve, és mire lehetne



alkalmas. Másrészt rettenetesen haragudott ugyan, de a gombák még dühükben sem tudnak olyan hangosan kiabálni, hogy bárki meghallja őket. Úgyhogy nem is próbálkozott. Csak még nevetségesebbé tette volna magát. Leginkább saját maga előtt, mert az arra járók úgysem hallották volna. A gombákkal csak az tud beszélgetni, aki egészen közel hajol hozzájuk, és odaszorítja a fülét a gomba kalapjához. Már ha van kalapja.



A tojás alakú gombához senki sem akart közel hajolni, senki sem akart vele beszélgetni. Inkább gúnyolták vagy féltek tőle. Aki nem tojásnak nézte, az is biztos volt benne, hogy mérges.

És szegény gomba ettől tényleg mérges lett.

– Lócitromgomba! Lócitromgomba! – kiabálták. Ő pedig dühében fehér port pöfögött magából azok felé, akik csak megközelítették.

– Pfujj! – fintorogtak a kirándulók. – Biztos mérgező, látod, milyen mérges porfelhőt köpköd magából? Be ne lélegezd! – És nagy ívben kikerülték.

Senki nem törődött vele. Pedig eleinte hitt abban, hogy ő is jó valamire. De hát mire? Hiszen senki rá sem néz!

Ráadásul egyre csak nőtt és nőtt. Nagyobb lett, mint egy tyúktojás, lassan akkora, mint a strucc tojta volna. Vagy a kirándulók szerint sárkány. Most már nem bújhatott meg a fű között, nehéz volt nem észrevenni, kiviláglott a lótrágyából. Egyre haragosabb volt, és egyre többször pöfögött. Néha már meg sem kellett hozzá szólítani.

Egy nap arra járt a Gombász. Vaddisznó volt ugyan, de nagyon szerette és jól ismerte a gombákat. Mindig lehajolt hozzájuk, hogy meghallja, mit mondanak neki. Egy kicsit

hasonlított is legtöbbjükhöz, mert zömök volt és széles karimájú kalapot hordott.

A hatalmas, tojás alakú gomba, mikor meglátta, már előre elkeseredett. Már megint valaki, aki tojásnak nézi vagy kicsúfolja. Szinte hallotta a gúnyos nevetést és kiabálást: „Lócitromgomba! Lócitromgomba!” De a Gombász, amikor meglátta, összecsapta a kezét, és felkiáltott.

– Micsoda gyönyörű óriáspöfeteg! Még életemben nem láttam ilyen szépet!

A tojásforma gomba körülnézett. Kiről beszélhet ez? Kit nevez vajon gyönyörűnek, szépnek? De nem volt ott rajta kívül senki.

A Gombász közelebb jött. A gomba pedig rémületében rápöfögött egy kis barnásfehér port.

– Az vagy, bizony! – mosolygott rá a különös vaddisznó. – Te vagy a legcsodálatosabb óriáspöfeteg, akihez valaha szerencsém volt! – Azzal egészen közel hajolt hozzá, hogy meghallja, amit a gomba válaszol neki.

- Hozzám beszélsz? – kérdezte bizonytalanul a gomba.
- Hozzád bizony! Hát közel s távol nincs erre hasonló!
- Azt mondod, pöfeteg vagyok?



– Nem is akármilyen, hanem óriás! Amilyen ritka, olyan finom!

– Ehető is vagyok? – hüledezett az óriáspöfeteg. A gombák általában nagyon büszkék arra, ha valaki számára ennivalóként szolgálhatnak.

– Te leszel a vacsorám! Egymagad jól fogsz lakatni! Rántva vagy a legízletesebb! – nevetett a Gombász.

– Te ki vagy? Honnan ismersz? – kérdezte az óriáspöfeteg, mert még maradt benne azért némi gyanakvás.

– Én vagyok a Gombász. Sokatokat ismerem, de rólad még csak hallottam. Álmomban sem reméltem, hogy egyszer csak rád találok.

Az óriáspöfeteg legszívesebben elsírta volna magát, annyira meghatódott ennyi kedvességtől. De csak pöffentett egyet-kettőt zavartan.

– Eddig mindig csak azt mondták rám, hogy kígyótojás vagyok.

– Ej, hát mit értenek ők hozzá! Még hogy tojás! Még hogy kígyó?! – horkantott megvetően a Gombász.

– Azt is mondták – panaszkodott tovább az óriáspöfeteg –, hogy lócitromgomba vagyok!

– Micsoda? – képedt el a Gombász. – Lócitromgomba? Ez már aztán igazán szemtelenség!

Megsimogatta az óriáspöfeteget, aki ettől teljesen ellágyult. Hiszen eddig csak gúnyolták vagy rettegtek tőle! Nagy ívben kikerülték, megpiszkálni sem merték, most pedig valaki odahajol hozzá, és simogatja! Ráadásul megígérte, hogy hazaviszi, és vacsorát készít belőle!

Mindig is sejtette magáról, hogy nem mérges! Még akkor is, amikor nagyon haragudott a kirándulókra. Most pedig finomnak és frissnek érezte magát. Annyira, hogy

már pöffenni sem tudott, nem maradt benne hozzá elég sértődöttség.

A Gombász lehajolt hozzá, óvatosan kiemelte a földből, és a kosarába tette.

„Pöfeteg vagyok” – gondolta a gomba. – „Ráadásul óriáspöfeteg. Különleges és finom.” – És boldogan kinyújtózott a kosárban.



A GYILKOS GALÓCA



- Anya, sok mérges gomba van? – kérdezte Babaróka.
– Igen, elég sokféle.
– Van kicsit mérges meg nagyon mérges? – firtatta tovább Babaróka.
– Bizony van – bólogatott Mamaróka. – Amelyik kicsit mérges, attól csak a hasa fájdul meg annak, aki eszik belőle.
– És amelyik nagyon mérges?
– Az meg is ölhet – mondta Mamaróka komolyan.
Babaróka szeme tágra nyílt.
– Arról mesélj! – lelkesedett. – A nagyon mérges gombáról!
Mamaróka azonnal bele is fogott:

Hol volt, hol nem volt, a mélységes erdő mélyén élt egy kis gomba. Szép, fehér húsa volt, zöldes a kalapja, belül sárgás lemezekkel. Ahogy nődögélt, szép fehér gallér is kerekedett a nyakára és szép fehér bocskor a lábára. Nem volt nála szebb gomba a környéken. Enyhe, édeskés méz-illat lengte körül. Nagyon büszke volt magára.

Egy nap arra járt egy vaddisznó, megszaglászta és beleharapott. Menten felfordult a szerencsétlen. A szép fehér gomba rémulten nézte, nem értette, mi történhetett. Aztán hirtelen megvilágosodott.

„Mérges gomba vagyok – gondolta –, nem is akármilyen, hanem a legmérgesebb: gyilkos galóca. Aki eszik belőlem, az elpusztul!”

Szegény gyilkos galóca, ha mérgesnek született is, retentően elszomorodott, mert jó szíve volt. Ő nem akart senkit megölni. Elhatározta, hogy mindenkit figyelmeztet a veszélyre.

– Hahó, figyelem! Mindenki hallgasson ide! – kiabálta. – Gyilkos galóca vagyok, nem szabad megenni engem! Aki megpróbálja, a halál fia!

Csakhogy akármennyire kiabált is, senki nem hallotta meg. A szél zúgott a fák között, a madarak csiviteltek, a fűszálak nőttek – a gombák hangja pedig nagyon halk, nem hallja senki, csak az aljnövényzet, ami között megbújnak. A gyilkos galócának várnia kellett.

Telt-múlt az idő, amikor arra járt egy nyúl. Megszaglászta a fehér, illatos gombát, és már éppen beleharapott volna, amikor a gomba felkiáltott:



– Meg ne próbáld! Én a gyilkos galóca vagyok! Zöldes a kalapom, belül sárgás lemezekkel, gallérom van, bocskorom, szép fehér a húsom, édes mézillat leng körül, de aki megkóstol, a halál fia! Szaladj, fuss, és mondd el mindenkinek, hogy velem találkozta!

Megijedt a nyúl, futott, ahogy a lába bírta. Úgy rohant, hogy majdnem felborított egy őzet.

– Nézz már a lábad elé! – rivallt rá az őz. – Miért rohansz úgy, hogy nem figyelsz se jobbra, se balra?

– Jaj, ne is kérdezd! – sopánkodott a nyúl. – Illetve kérdezd, vagy ha nem kérdezed, akkor is elmondom, hogy a gyilkos galócával találkoztam. Zöldes a kalapja belül sárgás lemezekkel, gallérja van, bocskora, szép fehér a húsa, édes mézillat lengi körül, de aki megkóstolja, a halál fia! Szaladj, fuss, és mondd el mindenkinek, hogy micsoda veszély leselkedik ránk!

Megijedt erre az őz is, futott, mint a nyúl, illetve mint az őz, nagy rohanásában majdnem felrúgott egy rókát.

– Nem látsz a szemedtől? – kiabált a róka. – Majdnem eltapostál a hosszú őzlábadal!

– Jaj, ne haragudj, róka – mentegetőzött az őz, – de rettenetes hírt hozok! Találkoztam a nyúllal, aki találkozott egy gyilkos galócával. Zöldes a kalapja belül sárgás lemezekkel, gallérja van, bocskora, szép fehér a húsa, édes mézillat lengi körül, de aki megkóstolja, a halál fia! Szaladj, fuss, és mondd el mindenkinek, hogy micsoda veszély leselkedik ránk!

A róka rohant-rohant, míg a nagy vágatásban csaknem fennakadt egy békésen legelő szarvas agancsán.

– Mit rohansz te ennyire? – szólt rá a szarvas. – Kis híján keresztüldöftelek az agancsokkal, pedig semmi rossz szándékom nem volt, csak reggelizem.

– Akkor jól nézd meg, mit eszel, szarvas! – figyelmeztette a róka. – Találkoztam az őzzel, aki találkozott a nyúllal, aki találkozott egy gyilkos galócával. Zöldes a kalapja belül sárgás lemezekkel, gallérja van, bocskora, szép fehér a húsa, édes mézillat lengi körül, de aki megkóstolja, a halál fia! Szaladj, fuss, és mondd el mindenkinek, hogy micsoda veszély leselkedik ránk!

– Ez bizony nem tréfa – bólogatott a szarvas, és elszárgult. Egy keskeny erdei ösvényen kis híján elgázolta a medvét.

– Megőrültél, te szarvas, hogy így száguldozol? – ripakodott rá a medve. – Majdnem felnyársaltál az agancsoddal!

– Talán még akkor is jobban járnál! – válaszolt a szarvas. – Azért futok, hogy megmentsem az életemet. Találkoztam a rókával, aki találkozott az őzzel, aki találkozott a nyúllal, aki találkozott egy gyilkos galócával. Zöldes a kalapja belül sárgás lemezekkel, gallérja van, bocskora, szép fehér a húsa, édes mézillat lengi körül, de aki megkóstolja,

a halál fia! Szaladj, fuss, és mondd el mindenkinek, hogy micsoda veszély leselkedik ránk!

A medve nem is válaszolt, hanem sarkon fordult, és elrohant, mint a nyúl, mert akármilyen nagy állat, futni épp olyan jól tud. A nagy rohanásban majdnem eltaposott egy fiatal, südő vaddisznót.

– Állj meg, medve bácsi, ki ne lapíts! – kiáltott a vaddisznó.



– Nem volt szándékos – sajnálkozott a medve –, de szörnyű hírt kell továbbadnom. Találkoztam a szarvassal, aki találkozott a rókával, aki találkozott az őzzel, aki találkozott a nyúllal, aki találkozott egy gyilkos galóccával. Zöldes a kalapja belül sárgás lemezekkel, gallérja van, bocskora, szép fehér a húsa, édes mézillat lengi körül, de aki megkóstolja, a halál fia! Szaladj, fuss, és mondd el mindenkinek, hogy micsoda veszély leselkedik ránk!

– Ne is mondd, medve – legyintett a süldő vaddisznó –, mi is fűnek-fának meséljük, hisz egy bácsikám a minap gombamérgezésben pusztult el.

– Az a gyilkos galóca lehetett – hümmögött a medve –, senki más. Megyek is tovább, hogy minden állat megtudja az erdőben, ki az a gyilkos galóca.

Így is lett. A medve szaladt tovább, vágatott a szarvas, inalt a róka, szökött az őz, ugrált a nyúl. Elmondták minden szembejövőnek, hogy is néz ki a gyilkos galóca, akit nagy ívben kerülni kell. Elmondták a borznak, a farkasnak, a pocoknak, a vakondnak, az egérnek, a nyestnek, a madaraknak, míg az egész erdő ettől nem zengett.

A gyilkos galóca pedig csak várt, ácsorgott és sóhajtozott, annyira szánta-bánta, hogy mérges gombának szüle-

tett. Arra járt a mókus. A gyilkos galóca már épp rákiáltott volna, hogy bele ne harapjon, amikor a mókus észrevette.

– Jaj! – sikoltotta a mókus. – Hiszen neked zöldes a kalapod belül sárgás lemezekkel, gallérod van, bocskorod, szép fehér a húsa, édes mézillat leng körül! Te vagy a gyilkos galóca! Aki téged megkóstol, a halál fia!

– Honnan tudod, hogy én vagyok, amikor még sosem találkoztunk? – csodálkozott a gomba.



– Hogy ne tudnám, mikor rólad beszél az egész erdő?! –
vágta rá a mókus. – Mindenki tudja, amit a nyúllal üzen-
tél, hogy óvakodni kell tőled!

– Igazán? Akkor jó! – mosolyodott el a gyilkos galóca
megkönnyebbülten. Ha mindenki felismeri, most már
nem kell attól tartania, hogy valakit megmérgez. Hátra-
dőlt, szemébe húzta a kalapját, és végre, napok óta először
békésen elaludt.

– Zöldes kalap, belül sárgás lemezekkel – ismételte Babaróka
elgondolkozva. – Gallér, bocskor, szép fehér hús, édes mézillat...
Ne félj, szegény kis mérges galóca, nem felejttem el soha! – Azzal
a falnak fordult, nagyot ásított, és már aludt is.



A GOMBA, AKI SZERETETT VOLNA REPÜLNI



– Anya – kérdezte egyik este Babaróka –, tud repülni, akinek
nincs szárnya?

– Repülni? – képedt el Mamaróka. – Már hogyan tudna?

– És akkor akinek nincsen szárnya, az egyáltalán nem is
repülhet? – szomorodott el Babaróka. – Sohasem?

– Hát csak ha egy madár magával viszi. Vagy egy denevér.

– Én már repültem – sóhajtott Babaróka. – És biztos van
olyan gomba is, akit egy madár vagy egy denevér magával vitt.
Te tudsz olyat?

Mamaróka elgondolkozott, aztán hirtelen felderült az arca:

– Azt hiszem, tudok egy ilyen történetet!

Hol volt, hol nem volt, a sűrű, lombos erdő mélyén élt
a kékhátú galambgomba. Minden vágya volt, hogy lásson
egyszer egy galambot. Mert látott már fülemülét, kékcinkét,
meggyvágót, csuszkát, még fülesbaglyot is, de galambot

soha. Láta az erdő fölött repülő golyákat, vadludakat, fecskéket, még sólymot is! De galambot soha. Bezzeg a róka-gombák láttak rókát, a szarvasgombák szarvast, az őzláb-gombák őzet, még a légyölő galócák is láttak legyeket, ha azok menekültek is tőlük. Csak ő nem találkozott azzal, akiről a nevét kapta. Hányszor álmódott róla, hogy ő maga is repül, mint a galamb! És amikor felébredt, bánatosan vette tudomásul, hogy még mindig a földben ácsorog. Amikor elmesélte az álmát, a többiek kinevették.

– Repülni? Még csak az kéne! Verd ki a fejedből! Mi gombák vagyunk, itt élünk a földön, sőt a földben, nekünk ez a dolgunk.

Hiába beszéltek. A kékhátú galambgomba nem hagyta abba az álmódozást. Legfeljebb nem beszélt róla senkinek. Azért valahányszor ismeretlen madarat látott, megszólította. Pedig nem volt könnyű, a madarak fenn hordták a csőrüket, és ritkán elegyedtek szóba holmi földből kibujkáló gombákkal.

Egyszer azonban ismeretlen madár pihent meg pont a kékhátú galambgomba fölött egy ágon. Igen zaklatottnak és kimerültnek tűnt. A nyakán lévő széles fekete örvön felborzolódtak a tollak.





– Te ki vagy? – szólította meg a kékhátú galambgomba. A fekete örves madár lenézett a hangra.

– Kacagó gerle vagyok – búgta.

– Sosem láttalak erre – folytatta reménykedve a kékhátú galambgomba. A madár válaszul felfújta a tollát.

– Nem is láthattál, én nem lakom az erdőben. De most idemenekültem. Majdnem fogságba ejtettek!

– Az szörnyű lehetett – mondta részvevően a kékhátú galambgomba, bár fogalma sem volt arról, mit jelenthet a fogság. Csak folytatni akarta a beszélgetést.

– Nemsokára továbbrepülök – mondta a gerle. – Csak előbb kipihenem magam.

A kékhátú galambgomba még sosem találkozott ilyen kedves és közlékeny madárral. Talán az ijedségtől volt ilyen kedves. Mindenesetre a kékhátú galambgomba összeszedte minden bátorságát, és megkérdezte:

– Nem ismersz véletlenül galambokat?

– De. Közeli rokonaim – válaszolta büszkén a gerle. – Mit akarsz tőlük?

– Tudod... én kékhátú galambgomba vagyok. De még sosem láttam galambot. A rókagombák ismerik a rókát, a szarvasgombák a szarvast, csak én nem láttam még soha galambot. Pedig mennyire szeretnék repülni!

– Repülni? – kacagott fel a gerle. – Hát ilyet még nem hallottam! – Azzal felröppent az ágról, és tovaszárnnyalt.



A kékhátú galambgomba elszomorodott. Úgy látszik, megint nevetségessé tette magát. És a többiek is biztosan hallották.

– Pedig már azt hittük, letettél erről az ostobaságról! – szólalt meg mellette egy gombatárs.

– Felejtsd el végre ezt a galambmániát, és élj úgy, mint minden rendes gomba! – intette egy másik.

Szegény kékhátú galambgomba semmit nem válaszolt. Annyira szégyenkezett, hogy a szemébe húzta a kalapját, és elaludt. Pedig még fényes nappal volt.

Másnap reggel elhatározta, hogy soha többé nem próbál beszélgetésbe elegyedni madarakkal, és megpróbál úgy élni, mint a többiek. De az elhatározás nem tette boldogabbá.

Egy nap ismeretlen madár szállt a feje fölé egy ágra. A tolla kékesszürkén fénylett, a nyakán fehér örv világitott. Körülnézett, látszott, hogy keres valamit. De a kékhátú galambgomba nem szólította meg. A madár végül egy egészen alacsonyan lévő ágra ült, és lenézett a földre.

– A kékhátú galambgombát keresem. Melyikötök az? – turbékolta lágyan.

– Én vagyok – szólalt meg zavartan a kékhátú galambgomba. – Miért keresel engem?

– Örvös galamb vagyok – válaszolt a kékesszürke madár. – Egy rokonom mesélte, hogy itt az erdő mélyén él egy szomorú kis gomba, akit rólunk, galambokról neveztek el, és még sosem látott senkit közülünk. Hát eljöttem, hogy bemutatkozzam neki.

Az erdőben hatalmas csend lett. A gombák még sohasem hallottak ilyet. A kékhátú galambgomba örömeiben a sírással küszködött. Hogy miatta egy galamb felkeresse az erdőt?! A galamb azonban folytatta:

– Állítólag ez a galambgomba szeretné kipróbálni a repülést is.

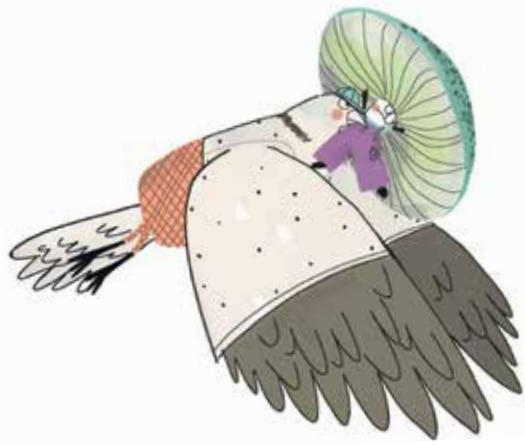
Óriási nevetés tört ki a gombák között. Aki még nem hallott gombákat nevetni, az persze könnyen összekeverhette a hangjukat a száraz levelek recsegésével. De a galamb is nevetett, hangosan, turbékolva.

– Hát, én szívesen elviszlek repülni, ha nem félsz!

A kékhátú galambgomba nem hitt a fülének. De nem sokat teketóriázott.

– Vigyél! Repülni akarok! – kiáltotta.

A galamb leereszkedett a földre, óvatosan a csőrébe vette a kékhátú galambgombát, és fölrepült vele a levegőbe. A gomba lenézett. Szédülni kezdett. Eddigi otthona, az



aljnövényzet szinte eltűnt a mélységben, gombatársai apró hangyáknak tűntek.

A madár ágról ágra szállt vele, egyre magasabbra, hogy végül a fák koronája fölött tegyen egy kört.

A kékhátú galambgomba egy darabig összeszorított szájjal tűrte a szédítő magasságot, hiszen ő akart repülni, de aztán nem bírta tovább.

– Elég volt! Tegyé! Nem bírom tovább! – sikoltotta.

A galamb irányt változtatott, lejjebb ereszkedett, megállt egy ágon, aztán még lejjebb és lejjebb szállt, végül letette a földre a gombát a többiek közé.

– Milyen volt? – kérdezte huncutul csillogó szemmel.

– Réműletes – suttogta behunyta szemmel a gomba.

– Na, de legalább kipróbáltad – vont vállat a galamb, aztán felröppent, és elszállt az erdő fölé.

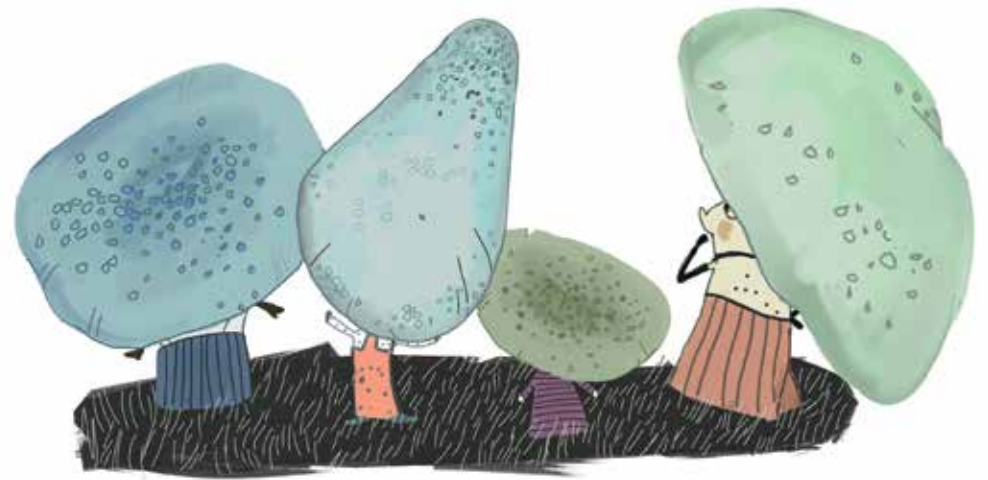
A kékhátú galambgomba körülnézett. Várta, hogy a többiek szokás szerint kinevetik, gúnyolják vagy korholják nagyratörő vágyai miatt. De senki nem szólt egy szót sem. Csak döbbenten, tátott szájjal néztek rá.

– Hiszen te tényleg repültél! – szólalt meg végül az egyikük.

– Fent voltál a levegőben! – tette hozzá a másik csodálattal.

– És túlélted! – fűzte hozzá a harmadik.

A kékhátú galambgomba onnantól kezdve nagy tiszteletnek örvendett. A gombák azt mesélték még a dédunokáiknak is, hogy a kékhátú galambgomba onnét kapta a nevét, hogy egy galamb magával vitte repülni. Ő pedig élete végéig elégedett volt azzal, hogy gomba lehet, aki a földből nő ki. Többet nem vágyott repülésre, hanem boldogan élt az aljnövényzetben.



– Én biztos nem ijedtem volna meg a repüléstől – jelentette ki határozottan Babaróka. – Velem aztán egész magasra repülhetett volna az a galamb!

– Tudom – mosolygott Mamaróka. – Te csak először féltél.

– És nem lehet, hogy a gomba is csak először félt? – kérdezte Babaróka. – Nem lehet, hogy a galamb visszajött érte, és megint magával vitte, és akkor már nem félt?

– De lehet – egyezett bele Mamaróka.

– Akkor majd meséld el úgy is, jó?

– Jól van, majd máskor úgy mesélem – nyugtatta meg Mamaróka, és gondosan eligazgatta a takarót Babaróka körül.



A BOLONDGOMBA



– Anya – kérdezte Babaróka –, ha a mérges gomba mérges, akkor a bolondgomba bolond?

– Dehogyan – nevetett Mamaróka –, aki megeszi, az a bolond.

– Miért?

– Mert az is mérgező, csak nem úgy, hogy fáj tőle a hasa annak, aki megeszi, hanem hogy bolond dolgok történnek vele.

– Miféle bolond dolgok? – ámult Babaróka.

– Hát... – dőlt hátra Mamaróka –, én tudok olyat, aki megkóstolta...!

– Elmeséled? – kérdezte Babaróka reménykedve.

– Persze! – ígérte Mamaróka.

A Gombászt mindenki szerette az erdőben. A növények, az állatok és persze a gombák. A rókagombát a rókák mutatták meg neki. A szarvasgombát a szarvasok, az őzlábgombát pedig az őzek. Egy nap azonban a legyek röpködtek oda hozzá. Ők nem szerették annyira, mert mindig elhessegette őket, amikor megpróbálták rászállni az uzsonnájára. Most mégis



körülötte dongtak, holott nem volt nála se kenyér, se szalonna, de még egy szem gyümölcs sem.

– Mit akartok? – kérdezte gyanakodva a Gombász.

– Szeretnénk mutatni neked valamit – zümmögtek a legyek.

– Mégis mit? – kérdezte még mindig bizalmatlanul a Gombász.

– Egy gombát – zúgták a legyek. – Tudjuk, mennyire szereted a gombákat.

A Gombász elgondolkodott. Nem tudta, rosszat akarnak-e neki a legyek. Bosszút akarnak-e állni, amiért sosem hagyta őket az enivalójára telepedni? Vagy épp ki akarnak vele békülni? Végül mégis úgy döntött, hogy követi őket. Talán mert tényleg nagyon szerette a gombákat.

Alegyek egy nagy fág vezették, ott újra körüldöngicsélték a fejét.

– Itt van? – kérdezte a Gombász.

– Nem, nem itt. Még három fa mellett kell elhaladnod, ott lesz a negyedik tövében. Nem tudod eltéveszteni.

– Miért nem jöttök velem odáig?

– Mert félünk. Az a gomba a légyölő galóca! Nem merünk a közelébe menni!

– Engem nem fog megölni?

– Te nem vagy légy! Téged nem fog bántani! – dongták a legyek, és odébb szálltak egy napos helyre sütkérezni és a lábaikat tisztogatni.

A Gombász tovább sétált. A negyedik fa alatt valóban ott találta a légyölő galócat. Könnyű volt felismerni, mert fehér gallért viselt és a piros kalapján is fehérék voltak a pöttyök.

– Te vagy a légyölő galóca? – szólította meg a Gombász.

– Igen. De neked csak bolondgomba – válaszolt vigyorogva a pöttyös gomba, és udvariasan kalapot emelt.

– És tényleg megölnöd a legyeket?

– Meg tudom tenni. De nem szoktam – válaszolt kitérően a bolondgomba.

– Engem nem fogsz megölni? – kérdezte szigorúan a Gombász.

– Dehogy. Nem is tudnálak – felelt a bolondgomba.

– És miért szólítsalak bolondgombának? – firtatta a Gombász.

– Mert bolond vagy, ha megeszel.

– Miért lennék bolond? Hiszen azt mondtad, nem vagy mérgező.



– Mert ha megkóstolsz, különös dolgok fognak történni veled – felelt a bolondgomba.

– Mégis milyenek? – faggatta tovább a Gombász.

– Ha beleharapsz a kalapom egyik felébe, hatalmasra nősz. Ha pedig a másikba, akkor egészen picire zsugorodsz – magyarázta a gomba.

– Ezt nem hiszem el – rázta a fejét a Gombász.

– Akkor próbáld ki! – vont vállat a gomba. – Legfeljebb kiderül, hogy tényleg bolond vagy-e. Mindenki bolond, aki csak a saját kárán képes tanulni – tette hozzá.

A Gombász nagyot sóhajtott. Még sosem hallott ilyesmiről, és egyszerre furdalta a kíváncsiság, és mardosta



az aggodalom. Nem tudta, mitévő legyen. Végül még nagyobb sóhajtott, és óvatosan leszedte a légyölő galócát, aki még egyszer megemelte a kalapját. De most már egyáltalán nem udvariasan, inkább gúnyosan.

A Gombász alig várta, hogy hazaérjen, és kipróbálja, milyen különös dolgokat tehet vele a bolondgomba. Gondosan megmosta, megsütötte, de csak amikor beharapott, jutott eszébe, hogy nem nézte meg, vajon a kalap melyik felét eszi éppen.

– Majd kiderül – gondolta aztán. Nem kellett sokáig várnia. Olyan gyorsan zsugorodott össze, mint a tűzre dobott nejlonzacskó.

– Jaj! – kiáltotta. Még mielőtt egészen összement volna, gyorsan felmászott a terítón az asztalra. Arra gondolt, ha eszik még egy falatot, lehetőség szerint a kalap másik feléből, akkor visszanő. De nem merte megtenni. Mi van, ha megint a zsugorító oldalába harap, és egyszerűen eltűnik?

Körülnézett a konyhaasztalon, de nem ismert rá. A teásbögréje óriási háznak tűnt. A kockás abrosz végeláthatatlan kockaköves térnek. A kenyérmorzsák a tányérja mellett pedig mázsás szikladaraboknak.

Eszébe jutottak a hangyák, akik reggelre szanaszét mászkáltak az asztalon, ha este lusta volt rendesen ösz-szesöpörni maga után.

– Jaj! – kiáltott még egyszer, de már alig lehetett hallani. Mi lesz, ha a hangyák megint fölmásznak az asztalra? Még a végén esetleg őt is enivalónak nézik, és behurcolják a bolyba a morzsákkal együtt!

– Mit tettél velem, te bolondbomba? – csapta össze a kezét. Valami megoldást kellett találnia. Bemászott a tányér pereme alá. Azon törte a fejét, hogy találhatna mielőbb biztonságos búvóhelyet. Szerencsére a szalvéta egyik csücske odalógott a tányér alá, azt gondosan maga köré gyömöszölte. Így legalább nem is fázott, meg talán a hangyák ellen is védve volt. Elfogyasztott néhány kenyérmorzsát. Sajnos innivalót nem talált. Feküdt a szalvéta csücskébe csomagolva, és azon gondolkodott, vajon mikor és hogyan fog visszaváltozni. Vagy örökre ilyen picike marad? Addig töprengett, amíg elnyomta az álom.

Reggel az első dolga volt, hogy körülnézzen. Valami-vel nagyobbnak érezte magát.



Igaza is volt, mert ahogy felült, beütötte a fejét a tányér szélébe.

„Tehát növök” – gondolta örömmel. – „Ezek szerint múlik a hatás. Most vajon egyek meg még egy darabot a gombából, hátha visszánövök tőle, vagy csak várjak?”

Végül úgy döntött, nem kockáztat. Se hatalmasra növekedni nem akart, se újra összemenni, és megint szembenézni a rettentő hangyaveszéllyel.

Ült a konyhaasztalon, és szemlátomást növekedett. Le-lógatta a lábát az asztal szélén, és figyelte, hányadik koc-káig ér az abroszon. Amint elég magas lett ahhoz, hogy felérje a bögréjét, annyit ivott a bőrösre húlt kakaójából, amennyit csak el tudott érni áthajolva a bögre peremén. Már nagyon szomjas volt. Aztán visszaült és várt. Mikor már elég nagy volt hozzá, visszamászott a székére. Mire a nap az ég tetejére kúszott, a Gombász újra elérte a szokásos méreteit. Egy kicsit talán még nagyobb is lett, mint korábban. Ennek nagyon örült, mert elég alacsonynak



számított a társai között. Fogta a gombás tányérját, és kiborította a szemetesbe.

„Igaza volt annak gombának” – gondolta magában – „tényleg igazi bolond vagyok, aki a saját kárán tanul.”

Elhatározta, hogy soha többet nem kóstol ismeretlen gombát. De abban is biztos volt, hogy soha nem fogja elfelejteni, amikor a saját tányérja pereme alatt töltötte az éjszakát.



A TERMESZTETT CSIPERKE



Babaróka sokat járt Mamarókával a piacra. Nagyon szeretett vele bevásárolni. Egyszer, amikor épp megint gombát válogattak – Babaróka kedvencét –, váratlanul megkérdezte:

– Anya, ez a sok-sok gomba mind az erdőben terem? Vagy a réten?

– Dehogyan!

– Akkor a kertben?

– Nem, nem – csóválta a fejét Mamaróka. – Ezeket termesztik, hogy aztán kivihessék a piacra.

Babaróka elgondolkozott.

Este, amikor már ágyban volt, újra eszébe jutottak a termesztett gombák.

– Vajon termesztett gombának jó lenni? – méltázott.

– Elmesélem – mosolygott Mamaróka.

Amélységes mély, nagy erdőn túl egy hatalmas ház pincéjében nőttek a termesztett csiperkegombák. Sosem érte őket a nap, ami megsüthette volna, sem pedig a szél, ami

kiszáríthatta volna őket. Hűvös és nedves volt a pince, pont olyan, amelyet a gombák kedvelnek. Kitűnően fejlődtek. Nem jártak arra állatok, amik beléjük kóstoltak volna, nem rágták meg őket a csigák, nem petéztek beléjük a rovarok. Hófehérek voltak, és tiszták is, mint a hó. Sokra tartották magukat, büszkék voltak arra, hogy ők nem közönséges gombák, nem a többi gomba között nőnek csak úgy, szabadon az erdőben meg a mezőn.

Sokkal elegánsabbak voltak, mint a mezei csiperkék, és ezt nem győzték hangoztatni. Ha valamelyik gombagyerek hangoskodott, mindig akadt, aki rászólt a családból:

– Mit ricsajozol? Azt hiszed, a mezőn vagy?

Ha valaki nem viselkedett elég illemtudóan, így pirongatták:

– Mi természetett gombák vagyunk! Nekünk van fedél a fejünk felett. Mi tudjuk, mihez tartsuk magunkat!

A gyerekeket sokat riogatták a mezei csiperkéekkel. Akik ki vannak téve reggel a napfelkeltének, este a naplementének, esőnek, szélviharnak, sárnak. Akiket ezer baj érhet, akik idegen gombák között kénytelenek helyt állni, akik közönségesek, hangosak, nevetlenek. Szóba állnak





madárral, bogárral, míg ők, természetett csiperkék csak a Gombatermesztőre hallgatnak.

Ha egy gombaanya igazán megharagudott a gyerekére, a legszigorúbb fenyegetés, amit csak kiejthetett a száján, így hangzott:

– Ha nem hagyod abba, kiteszlek a mezőre, aztán neveljenek tovább a mezei csiperkék!

De a gombagyerekek is hasonlóan szidalmazták egymást, pedig talán sosem látták vadon élő, legközelebbi rokonaikat:

– Hé, te meg mit csinálsz? Mit képzelsz, mi vagy te? Valami mezei csiperke?

Vagy ha csúfolódni akartak, elég volt annyit mondani a másiknak: te mezei! Az pedig máris futhatott árulkodni a mamájához.

Egyetlenegy kis természetett csiperke akadt köztük, aki – ha nem is merte hangosan kimondani – nagyon irigyelte a mezei csiperkéket. Az volt a leghőbb vágya, hogy láthassa a mezőt. Vagy ha a mezőt nem is, de legalább a napfényt, amiről annyi szörnyűséget hallott. A szelet, az esőt. El sem tudta képzelni, milyen lehet egy gombának, aki pincén kívül él, de akármennyire próbált borzadni, csak a kíváncsiság élt benne, hogy ő is megpróbálja.

A pincében mindig sötét volt, csak olyankor láttak fényt, amikor a Gombatermesztő meglátogatta őket. Megnedvesítette a földjüket, vagy leszedte közülük az éretteket, teletöltötte velük a ládákat, teherautóra rakta, és kivitte a piacra. Olyankor a fény sem csak a pincében világító lámpákból áradt, hanem beáramlott odafentről. A nap fénye volt. A nyitott ajtón át érkező levegőnek is más volt az illata. És furcsa zajok szűrődtek kintről a természetett gombák pincecsöndjébe.

A termesztett csiperkék boldogan várták, hogy ők is megérjenek, kijussanak a piacra, és rántva, pörköltnek, rántottába sütve vagy salátaként elfogyasszák őket, de előbb eszükbe nem jutott volna elhagyni a pincét. A különös csiperke azonban egyszer különös elhatározásra jutott. Ha érett korba ér, és őt is leszedik, hogy a piacra vigyék, ő bizony útnak indul, és addig meg sem áll, míg el nem jut a mezőre.

Sokáig senkinek nem mesélt a tervéről, aztán végül bevatta a kedvenc testvérét, akinek persze egyáltalán nem tetszett az ötlet.

– Hogyan találnád meg a mezőt? Senki nem tudja, merre van!

– Én megtalálom! – erősködött a kalandvágyó csiperke.

– És mi van, ha a mező nem is létezik? – kérdezett vissza a testvére. – Mi van, ha csak a szüleink találták ki, hogy legyen mivel fegyelmeznünk bennünket? Hiszen a mezőt még soha senki nem látta!

– A napfény létezik, hiszen ide is besüt, ha kinyitják az ajtót. Hallottam már a szelet is zúgni, az esőt is kopogni. Ha ezek igazak, a mezőnek is léteznie kell.

– Jó, jó – aggodalmaskodott a testvére –, de mi lesz veled, ha nem találsz meg a mezei csiperkéket? Vagy ami még rosszabb, megtalálsz őket, és bántani fognak!

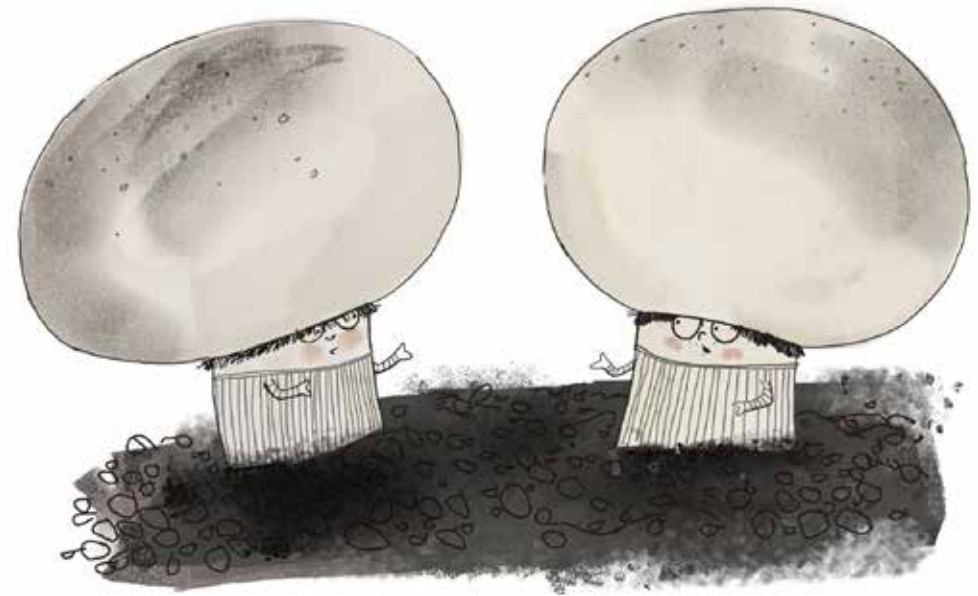
– Miért bántanának?

– Hiszen hallottuk a szüleinktől, mennyire közönségesek. És vadak. És hangosak. Meg piszkosak is.

– És a szüleink láttak egyet is közülük?

– Hát azt nem hiszem.

– Akkor lehet, hogy nem is olyanok. Csak kitalálták róluk.



– De miért találtak volna ki róluk ilyen szörnyűségeket?

– Talán azért, hogy jobban szeressünk természetett csiperkének lenni. Tudod, hogy azt is mesélték, hogy mi mindnyájan tőlük származunk. Valaha mezei csiperkék voltunk mi is. Mi van, ha pont ugyanolyanok, mint mi?

A másik gomba elgondolkozott. Tulajdonképpen semmit nem tudott a mezőről és az ott élő gombákról. Az is lehet, hogy igaz, amit róluk mondanak. De az is, hogy nem igaz. Nagyot sóhajtott:

– És mit akarsz tenni?

– Amikor érettek leszünk, és minket is leszed a Gombatermesztő, kiugrom a ládából, és megkeresem a mezőt. Segítesz?

– Segítek, amiben tudok – ígérte a kedvenc testvér.

Nemsokára valóban mindketten megnőttek akkorára, hogy ideje volt leszedni őket. A pince ajtaja újra kinyílt, a Gombatermesztő pedig nekiállt szüretelni. Kintről áradt be a napfény, a madáracsicsérgés, és a lázadó csiperke tudta, hogy eljött az ő ideje. Őt is leszedték, és betették a ládába a többiek mellé. Rögtön sikerült a láda szélére húzódnia a testvérével együtt. A ládákat kinn a pince előtt letették, mielőtt a teherautóra pakolták volna. Ragyogóan

sütött a nap, enyhe szél simogatott. A csiperke még soha nem érzett ilyet. A testvére odahajolt hozzá:

– Mire vársz? Most ugorhatsz, nem lát senki!

A lázadó csiperke kiugrott a ládából, és futni kezdett. A testvére még utánakiáltott:

– Jó utat, és sok szerencsét!

A ládákat betették a teherautóba, és elporzottak a piac felé. A csiperke egyedül maradt. A pinceajtót becsukták, vissza nem mehetett. Útnak indult hát arra, amerre a mezőt sejtette. Semmi másban nem bízhatott, csak a szerencsében, amit a testvére kívánt neki búcsúzóul. Ment-ment végig az úton, szorosán a házfalak mellett, nehogy valaki észrevegye, hiszen mit szólnának egy sétáló gombához? A házak lassan elmaradoztak, és a kíváncsi csiperke egy szántóföldre ért. Már az is csodálatos volt, hogy süt rá a nap, éri a szél, hallja a madarak énekét, és hol volt még a mező! Bizony egyre közelebb. A kis gomba meglátta a magasra növény füvet, az alacsony bokrokat, és meg sem állt a mező közepéig. Ott leült, hogy megpihenjen, úgy érezte, már lejárt a tönkjét. Ekkor megszólította egy hang:

– Hát te, mit keresel itt, kis gomba? Mintha messziről jönnél, pedig közülünk valónak tűnsz!



– Csiperke vagyok. Termesztett csiperke. Egy pincében éltem idáig, csak kíváncsi voltam erre a világra. Meg a mezei csiperkékre.

– Halljátok? – súgták-búgták innen is, onnan is a gombahangok. – Egy pincecsiperke eljött hozzánk!

– Akkor Isten hozott, kis testvér – szólalt meg újra az első. – Ez itt a mező. Mi vagyunk a mezei csiperkék, bár magunkat úgy hívjuk, hogy réti csiperkék. De mi vagyunk, akiket keresel.

A kis gomba körülnézett. A magas aljnövényzetből sok-sok gombafejet látott kikandikálni. Tényleg olyanok voltak, mint ő. Egyáltalán nem tűntek se vadnak, se piszkosnak. Az egyikük odalépett hozzá, és megölelte:

– Te szegény, milyen soká élhettél rabságban!

– A nap fényét se láthatják ott, szerencsétlenek – sóhajtott egy másik, és ő is átölelte.

– Csoda, hogy megszabadultál – bólogatott egy harmadik, és megemelte előtte a kalapját.

A kis gomba tátott szájjal hallgatta őket.

– Maradj velünk! – kérlelte egy negyedik. – Mi itt vigyázunk rád. Mi leszünk az új családot. Megtanítunk a szabad életre.

TARTALOM

Szabad élet? Erre még sosem gondolt a kis csiperke, de hirtelen hatalmas jókedve kerekedett. Tetszett neki a mező, és tetszettek a réti csiperkék.

– Maradok! – kiáltotta boldogan.

– Azért örülök, hogy eljutott a rétre! – sóhajtott Babaróka. – Biztos sokkal jobb ott élni. Én legalábbis jobban szeretnék. Ahol süt a nap és nyílnak a virágok.

– Bizony, igaz – bólogatott Mamaróka, és kinézett a nyári alkonyatba a virágzó tearózsákra.

A gyógygomba utazása	3
A lázas gomba	15
A kígyótojásgomba	23
A gyilkos galóca	32
A gomba, aki szeretett volna repülni	41
A bolondgomba	51
A természetett csiperke	61





olvasópéldány © Pozsonyi Pagony